

§ 13

Laakson yhteissairaalan asemakaavan muuttaminen (nro 12681), Lääkärintie 6-8, Urheilukatu 9, Nordenskiöldinkatu 18

HEL 2017-003866 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 14. kaupunginosan (Taka-Töölö) puisto- ja katualueiden; 15. kaupunginosan (Meilahti) maanalaisten tilojen osalla korttelin 520 tonttia 6, osalla korttelin 15526 tontteja 5 ja 9, osalla korttelin 15529 tonttia 7, osalla korttelin 15601 tonttia 2 sekä puisto- ja katualueilla; 17. kaupunginosan (Pasila, Länsi-Pasila) osan korttelin 17061 tonttia 2 sekä katualueen, maanalaisten tilojen osalla korttelin 17061 tonttia 2 sekä puisto- ja katualueilla; 18. kaupunginosan (Laakso) korttelin 18626 sekä puisto-, suojaviher- ja katualueiden, maanalaisten tilojen korttelin 604 tontilla 54 sekä osalla korttelin 604 tontteja 52, 56, 65, 67 ja 69 sekä puisto-, lähivirkistys-, urheilu- ja katualueilla sekä yleiseen ulkoilukäyttöön varattavilla retkeilyalueilla, asemakaavan muutoksen 24.11.2020 päivätyn ja 28.9.2021 muutetun piirustuksen nro 12681 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12681 kartta, päivätty 24.11.2020, muutettu 5.10.2021
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12681 selostus, päivätty 24.11.2020, muutettu 5.10.2021, päivitetty Kylk:n 5.10.2021 päätöksen mukaiseksi
- 3 Havainnekuva, 24.11.2020, muutettu 28.9.2021
- 4 Viitesuunnitelma, Työyhteisliittymä Laakson LATU, 26.8.2021
- 5 Liikennesuunnitelma (piir.nro 7105 / 24.11.2020, 28.9.2021)
- 6 Tilastotiedot, 24.11.2020, päivitetty 28.9.2021
- 7 Vuorovaikutusraportti 24.11.2020, täydennetty 28.9.2021, liitteinen
- 8 Kuvaliite suojelukohteista
- 9 Ympäristöhistoriallinen selvitys 2018
- 10 Laakson sairaala, rakennushistoriaselvitykset, Arkkitehtitoimisto Freese Oy: Hallintorakennus, itäinen ja läntinen paviljonki sekä autotalli, 30.9.2019; Tuberkuloositoimisto, 8.9.2020; Sairaalakappeli, 8.9.2020
- 11 Laakson sairaala, Liikenneselvitys, Sitowise Oy, 24.8.2021
- 12 Laakson yhteissairaala, Liikennemeluselvitys, A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 21.5.2021
- 13 Tärinä- ja runkomeluselvitys, A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 10.6.2019

- 14 Laakson yhteissairaala, Pohjavesiselvitys, Sitowise Oy, 6.4.2020
15 Meilahti-Laakso -yhdystunneli, alustavat suunnitelmat, Sitowise Oy, 25.5.2020, 21.8.2020, 2.10.2020
16 LYS Maanalaiset pysäköinti- ja huoltotilat, alustavat suunnitelmat, Unitas (Afy Oy, A-Insinöörit Civil Oy), 1.7.2021
17 Kylmäakku, alustavat suunnitelmat, Sitowise Oy, 18.6.2020, 25.5.2020
18 Auroranportin geotekniset suunnitelmat, Unitas (A-Insinöörit Civil Oy), 26.3.2021
19 LYS Laakson yhteissairaala, Rakennettavuusselvitys, Unitas (A-Insinöörit Civil Oy), 12.5.2021
20 Alustava palotekninen suunnitelma kaavaa varten, asemapiirros, L2 Paloturvallisuus Oy, 14.4.2021
21 Alustava palotekninen suunnitelma kaavaa varten, Meilahti-Laakso logistiikkatunneli, L2 Paloturvallisuus Oy, 30.6.2020
22 Alustava palotekninen suunnitelma kaavaa varten, Meilahti-Laakso ajoneuvotunneli, L2 Paloturvallisuus Oy, 30.6.2020
23 Laakson yhteissairaala, kunnallistekniikka, yleinen tarkastelu, Sitowise Oy, 12.5.2021
24 Ympäristötekniinen tutkimusraportti, Laakson sairaala, Vahanen Environment Oy, 30.9.2020
25 Osa päätöshistoriaa

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Helen Oy	Esitysteksti
Helen Sähköverkko Oy	Esitysteksti
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	Esitysteksti
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä	Esitysteksti
HUS/Keskuskirjaamo	Esitysteksti
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	Esitysteksti Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen Liite 1 Liite 2 Liite 5 Liite 7

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee nykyistä Laakson sairaalan aluetta, joka sijaitsee Taka-Töölön ja Meilahden tiiviin kantakaupunkirakenteen sekä Keskuspuiston rajalla. Kaavaratkaisu mahdollistaa uuden sairaalakampuksen rakentamisen.

Lisäksi sairaalan uusien liikenne- ja logistiikkayhteyksien mahdollistamiseksi kaava-alueeseen kuuluu maanalaisia tiloja Laakson ja Auroran sairaala-alueiden välisellä Keskuspuiston osalla, pieni osa Auroran sairaala-alueesta sekä maanalaisia tiloja Laakson ja Meilahden sairaala-alueiden välillä.

Tavoitteena on keskittää sairaalatoimintoja keskeiselle ja hyvin saavutettavalle paikalle Meilahden sairaalakampuksen läheisyyteen. Alueelle on suunniteltu sijoitettavan laaja-alaisesti pääkaupunkiseudun psykiatrista sairaanhoitoa sekä puolet Helsingin sairaalan sairaalatoiminnoista. Sairaala on Helsingin kaupungin sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) yhteinen hanke.

Sairaalatoimintoja on alueelle tarkoitus sijoittaa yhteensä noin 200 000 k-m², joista olemassa oleviin, säilytettäväksi aiottuihin sairaalarakennuksiin on tarkoitus sijoittaa noin 22 000 k-m². Laajamittaisen uudisrakentamisen mahdollistamiseksi on sairaala-alueelta tarkoitus purkaa useampia rakennuksia, ja rakentaa tontin eteläpuoliskolla sijaitseva luonnontilan kaltaisena säilynyt sairaalapuiston osa. Sairaalaan on tarkoitus sijoittaa yhteensä noin 930 sairaansijaa, poliklinikka- ja tukipalvelutiloja sekä maanalainen pysäköintilaitos enintään 650 autolle. Alueelle saa sijoittaa myös tutkimus-, koulutus- ja liiketiloja sekä päiväkodin. Kaavaratkaisun myötä alueen kerrosala kasvaa 138 450 k-m². Pääasiallisella uudisrakentamisen alueella tehokkuusluvaksi (e) muodostuu 2,69 ja vanhalla sairaala-alueella 1,08.

Uusi rakentaminen sovitetaan olemassa olevaan ympäristöön kaupunkirakenteelliset ja -kuvalliset sekä liikenteelliset ja toiminnalliset seikat huomioon ottaen. Tavoitteena on luoda parantumista edesauttavat olosuhteet potilaille sekä viihtyisää ja toimivaa työympäristöä sairaalahenkilökunnalle. Arkkitehtonisesti, kaupunkikuvallisesti ja/tai historiallisesti arvokkaat rakennukset sekä niihin liittyvä sairaalapuutarha suojellaan.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piir.nro 7105), jonka mukaan pääasiallinen ajoyhteys sairaala-alueelle sekä sen maanalaisiin tiloihin rakennetaan Auroranportin kautta. Nykyiset ajoneuvoliittymät sairaala-alueelle säilyvät ennallaan.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että merkittävä sairaalakokonaisuus voidaan rakentaa Helsinkiin keskeiselle ja hyvin saavutettavalle paikalle. Hanke luo merkittäviä synergiaetuja somaattisen ja psykiatrisen sairaanhoidon kesken sekä Meilahden sairaalokampuksen kanssa ja vahvistaa Meilahden asemaa merkittävänä terveysalan innovaatio- ja liiketoimintaympäristönä.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutusta siten, että vahvistetaan Meilahden kampuksen asemaa merkittävänä terveysalan innovaatio- ja liiketoimintaympäristönä, tuotetaan asukkaille laadukkaita ja eriarvoistumista vähentäviä palveluita sekä mahdollistetaan kaupungin kiinteistöstrategian mukaisten tilojen rakentaminen, myös ilmastovastuun mukaiset tavoitteet huomioiden.

Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on merkitty kantakaupunki- sekä virkistys- ja viheraluemerkinnöin. Alueen pohjoispuolella on varaus pikaraitiotielle mutta yhteys voidaan toteuttaa myös bussein. Lisäksi siinä on varaus pohjois-eteläsuuntaiselle pyöräily-yhteydelle (Keskuspuiston baana). Helsingin maanalaisessa yleiskaavassa 2021 (nro 12704) on otettu huomioon asemakaavan muutoksessa osoitetut maanalaiset varaukset. Asemakaavan muutos on em. yleiskaavojen mukainen.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Laakson sairaala-alue sijaitsee maakunnallisesti arvokkaan Taka-Töölön ja Meilahden tiiviin kantakaupunkirakenteen sekä Keskuspuiston vihersormen rajalla seudullisesti ja paikallisesti hyvin saavutettavalla paikalla.

Meilahti-Laakso -siraalakampus on Sairaalavisio 2030:n (2009, päivitetty 20.5.2016) mukaan yksi neljästä sairaala-alueesta, joille pääkaupunkiseudun sairaalatoiminnot tullaan keskittämään.

Nykyisin alueen pohjoisosassa sijaitsee Helsingin kaupungin sairaalatoimintojen tiloja entisen tuberkuloosisairaalan tiloissa, jotka on rakennettu 1920- ja 1950-luvulla. Lisäksi alueelle on rakennettu 1970–80 - luvuilla kaksikerroksinen sairaalarakennus, neljä asuinkerrostaloa ja päiväkotia sekä kuntoutuskeskus 2000-luvun alussa.

Suunnittelualueeseen kuuluu myös maanalaisia tiloja Laakson ja Meilahden sairaala-alueiden välissä sekä Laakson sairaala-alueen ja Auroranportin välillä uusien yhdystunnelien ja Auroranportille suunnitellun sairaalan uuden pääajoliittymän rakentamiseksi.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja vuosilta 1904–1987.

Helsingin kaupunki omistaa Laakson sairaala-alueen sekä sen itäpuoliset alueet. Kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta on arvioitu aiheutuvan kaupungille kustannuksia ilman arvonlisäveroa seuraavasti:

Rakentamiskelpoiseksi saattaminen	4-5 milj.euroa
- Rakennusten purut	4 milj. euroa
- Maaperän pilaantuneisuuden kunnostus	0,25 milj. euroa
Katualueet	0,6...1,1 milj. euroa
Yhteensä	noin 5–6 milj. euroa

Reijolankadun liikennejärjestelyt aiheuttavat sähkö- ja tietoliikennekaapeleiden siirtotarpeen kadun pohjois- ja eteläpuolella, joiden kustannuksia ei ole tässä vaiheessa arvioitu.

Mikäli jatkosuunnittelussa päädytään poistamaan maaperästä kaikki jätepitoinen maa-aines, ovat kustannukset jonkin verran aiempaa suuremmat. Edellä esitetyssä kustannusarviossa ei ole huomioitu mahdollisia kiinteistöjen hankintakustannuksia.

Lisäksi asemakaavan toteuttamisesta aiheutuu yhdyskuntateknisen huollon järjestelmien verkon haltijoille kohdistuvia kustannuksia seuraavasti:

Vesihuolto	1 milj. euroa
Kaukolämpö ja jäähdytys	0,7 milj. euroa

Kaavaratkaisu nostaa alueen arvoa.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 4.12.2020-15.1.2021.

Kaavaehdotuksesta tehtiin 1 muistutus.

Neljän Urheilukadun varrella sijaitsevan taloyhtiön jättämässä yhteisessä muistutuksessa esitetyt huomautukset kohdistuivat edelleen Urheilukadun puistomaisen ja pienmittakaavaisen luonteen katoamiseen sekä uudisrakentamisen korkeuteen ja määrään sekä siihen, ettei rakentamista ole siirretty esimerkiksi itään Keskuspuiston puolelle. Liikenteen osalta huomautukset kohdistettiin saattopaikkojen ja pysäköinnin ajoyh-

teyden sijoittamiseen lähelle Urheilukadun ja Reijolankadun risteystä, uuden ajoliittymän avaamiseen Urheilukatu 52:ta vastapäätä, pysäköintipaikkojen vähentämiseen Urheilukadun varresta sekä kasvavan liikenteen riskiin Urheilukadulla. Bussipysäkkien sijoittamisen Reijolankadun molemmin puolin huomautettiin leikkaavaan sekä arvokasta kalliota että Urheilulehdon puistoa ja tekevän katutilasta ylileveän.

Lisäksi huomautettiin rakennustyömaavaiheen haitoista sekä maalämpökaivojen rakentamisen estymisestä Meilahti-Laakso -yhdystunnelivarausten kohdalla.

Ristiriitaisena pidettiin määräystä, jonka mukaan uusi rakentaminen sovitetaan olemassa olevaan ympäristöön kaupunkirakenteelliset ja -kuvalliset sekä liikenteelliset ja toiminnalliset seikat huomioon ottaen. Asemakaavaehdotuksen ei katsottu vastaavan näitä kaavalle asetettuja tavoitteita eikä asemakaavaehdotusta ja rakentamissuunnitelmaa pidetty sellaisenaan toteuttamiskelpoisina.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helen Sähköverkko Oy
- Helen Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- kulttuurin- ja vapaa-ajan toimiala / kaupunginmuseo

Kaavaehdotuksesta saaduissa lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat liikenteen aiheuttamiin ilmanlaatu- ja meluhäiriöihin erityisesti sairaala-alueen eteläosassa, rakentamisen edelleen rajustikin lähiympäristöstään poikkeavaan määrään ja Lääkärinkadun varteen osoitetun uudisrakennuksen paikkaansa nähden liian suureen rakennusalaan sekä samaan asiaan liittyen yhteyden katkeamiseen sairaalakupelin ja muiden alkuperäiseen sairaalarakennusten kokonaisuuteen kuuluvien rakennusten välillä. HSL ilmoitti, ettei sillä ollut lisättävää kaavahankkeen OAS-vaiheessa annettuun lausuntoon nähden.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksesta ja viranomaisien lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavakartan merkintöihin ja määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohdaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu tehdyt muutokset -liitteeseen.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa.

Tarkemmat perustelut

Kaavaratkaisun vaikutukset ja tarkemmat perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12681 kartta, päivätty 24.11.2020, muutettu 5.10.2021
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12681 selostus, päivätty 24.11.2020, muutettu 5.10.2021, päivitetty Kylk:n 5.10.2021 päätöksen mukaiseksi
- 3 Havainnekuva, 24.11.2020, muutettu 28.9.2021
- 4 Viitesuunnitelma, Työyhteisliittymä Laakson LATU, 26.8.2021
- 5 Liikennesuunnitelma (piir.nro 7105 / 24.11.2020, 28.9.2021)
- 6 Tilastotiedot, 24.11.2020, päivitetty 28.9.2021
- 7 Vuorovaikutusraportti 24.11.2020, täydennetty 28.9.2021, liitteinen
- 8 Kuvaliite suojelukohteista
- 9 Ympäristöhistoriallinen selvitys 2018
- 10 Laakson sairaala, rakennushistoriaselvitykset, Arkkitehtitoimisto Freese Oy: Hallintorakennus, itäinen ja läntinen paviljonki sekä autotalli, 30.9.2019; Tuberkuloositoimisto, 8.9.2020; Sairaalakappeli, 8.9.2020
- 11 Laakson sairaala, Liikenneselvitys, Sitowise Oy, 24.8.2021
- 12 Laakson yhteissairaala, Liikennemeluselvitys, A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 21.5.2021
- 13 Tärinä- ja runkomeluselvitys, A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 10.6.2019
- 14 Laakson yhteissairaala, Pohjavesiselvitys, Sitowise Oy, 6.4.2020
- 15 Meilahti-Laakso -yhdystunneli, alustavat suunnitelmat, Sitowise Oy, 25.5.2020, 21.8.2020, 2.10.2020
- 16 LYS Maanalaiset pysäköinti- ja huoltotilat, alustavat suunnitelmat, Unitas (Afray Oy, A-Insinöörit Civil Oy), 1.7.2021
- 17 Kylmäakku, alustavat suunnitelmat, Sitowise Oy, 18.6.2020, 25.5.2020
- 18 Auroranportin geotekniset suunnitelmat, Unitas (A-Insinöörit Civil Oy), 26.3.2021
- 19 LYS Laakson yhteissairaala, Rakennettavuusselvitys, Unitas (A-Insinöörit Civil Oy), 12.5.2021
- 20 Alustava palotekninen suunnitelma kaavaa varten, asemapiirros, L2 Paloturvallisuus Oy, 14.4.2021
- 21 Alustava palotekninen suunnitelma kaavaa varten, Meilahti-Laakso

22	logistiikkatunneli, L2 Paloturvallisuus Oy, 30.6.2020 Alustava palotekninen suunnitelma kaavaa varten, Meilahti-Laakso ajoneuvotunneli, L2 Paloturvallisuus Oy, 30.6.2020
23	Laakson yhteissairaala, kunnallistekniikka, yleinen tarkastelu, Sitowise Oy, 12.5.2021
24	Ympäristötekniinen tutkimusraportti, Laakson sairaala, Vahanen Envi- ronment Oy, 30.9.2020
25	Osa päätöshistoriaa

Oheismateriaali

1	Sijaintikartta
2	Ilmakuva
3	Muistutus
4	Tehdyt muutokset

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Helen Oy	Esitysteksti
Helen Sähköverkko Oy	Esitysteksti
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	Esitysteksti
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä	Esitysteksti
HUS/Keskuskirjaamo	Esitysteksti
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	Esitysteksti
	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
	Liite 1
	Liite 2
	Liite 5
	Liite 7

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Sosiaali- ja terveystoimiala
Kaupunginmuseo
Asemakaavoitus
Rakennusvalvontapalvelut

19.01.2022

Asia/13

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.12.2021 § 915

HEL 2017-003866 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 14. kaupunginosan (Taka-Töölö) puisto- ja katualueiden; 15. kaupunginosan (Meilahti) maanalaisten tilojen osalla korttelin 520 tonttia 6, osalla korttelin 15526 tontteja 5 ja 9, osalla korttelin 15529 tonttia 7, osalla korttelin 15601 tonttia 2 sekä puisto- ja katualueilla; 17. kaupunginosan (Pasila, Länsi-Pasila) osan korttelin 17061 tonttia 2 sekä katualueen, maanalaisten tilojen osalla korttelin 17061 tonttia 2 sekä puisto- ja katualueilla; 18. kaupunginosan (Laakso) korttelin 18626 sekä puisto-, suojaviher- ja katualueiden, maanalaisten tilojen korttelin 604 tontilla 54 sekä osalla korttelin 604 tontteja 52, 56, 65, 67 ja 69 sekä puisto-, lähivirkistys-, urheilu- ja katualueilla sekä yleiseen ulkoilukäyttöön varattavilla retkeilyalueilla, asemakaavan muutoksen 24.11.2020 päivätyn ja 28.9.2021 muutetun piirustuksen nro 12681 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Käsittely

13.12.2021 Ehdotuksen mukaan

Esteelliset: Jenni Rope

Esteellisyyden syy: yhteisöjäävi: (hallintolaki 28.1 § 5 kohta)

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.10.2021 § 524

HEL 2017-003866 T 10 03 03

Hankennumero 5054_2

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

19.01.2022

- 24.11.2020 päivätyn ja 5.10.2021 muutetun asemakaavan muutos-ehdotuksen nro 12681 hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 14. kaupunginosan (Taka-Töölö) puisto- ja katualueita; 15. kaupunginosan (Meilahti) maanalaisia tiloja osalla korttelin 520 tonttia 6, osalla korttelin 15526 tontteja 5 ja 9, osalla korttelin 15529 tonttia 7, osalla korttelin 15601 tonttia 2 sekä puisto- ja katualueilla; 17. kaupunginosan (Pasila, Länsi-Pasila) osaa korttelin 17061 tonttia 2 sekä katualuetta, maanalaisia tiloja osalla korttelin 17061 tonttia 2 sekä puisto- ja katualueilla; 18. kaupunginosan (Laakso) korttelia 18626 sekä puisto-, suojaviher- ja katualueita, maanalaisia tiloja korttelin 604 tontilla 54 sekä osalla korttelin 604 tontteja 52, 56, 65, 67 ja 69 sekä puisto-, lähivirkistys-, urheilu- ja katualueilla sekä yleiseen ulkoilukäyttöön varattavalla retkeilyalueella.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet saatuihin lausuntoihin ja muistutukseen. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Käsittely

05.10.2021 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana olivat arkkitehti Kirsti Rantanen ja tiimipäällikkö Hanna Pikkarainen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

28.09.2021 Pöydälle

24.11.2020 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Kirsti Rantanen, arkkitehti, puhelin: 310 37074
kirsti.rantanen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

19.01.2022

Mikko Juvonen, tiimipäällikkö, teknistaloudelliset asiat, puhelin: 310 37252
mikko.juvonen(a)hel.fi
Anu Lamminpää, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37258
anu.lamminpaa(a)hel.fi
Inga Valjakka, tiimipäällikkö, liikenne- ja katusuunnittelu, puhelin: 310 37087
inga.valjakka(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimitauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 14.10.2020 § 49

HEL 2017-003866 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12681 pohjakartan kaupunginosissa 14 Taka-Töölö, 15 Meilahti, 17 Pasila, 18 Laakso. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12681
Kaupunginosat: 14 Taka-Töölö, 15 Meilahti, 17 Pasila, 18 Laakso
Kartoituksen työnumero: 26/2020
Pohjakartta valmistunut: 2.10.2020
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi
Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 22.5.2017

HEL 2017-003866 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Laakson uuden yhteissairaalan asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuurihistorian ja rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja esittää kantanaan seuraavaa.

Laakson sairaala-alueelle laadittavan asemakaavan muutoksen taustalla on Helsingin kaupungin ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin sairaalatoimintojen keskittäminen synergiaetujen saavuttamiseksi. Laakson sairaalan alueelle keskitetään lisää sairaalatoimintaa. Psykiatrisia sairaalatoimintoja siirretään mm. Auroran ja Kellokosken sairaala-alueilta Laakson sairaala-alueelle sijoitettavaksi suunniteltuun uuteen yhteissairaalaan. Alueelle jää myös nykyistä Laakson sairaalan toimintaa, minkä lisäksi Laaksoon siirretään myös Suursuon sairaalan toimintaa.

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on sijoittaa Laakson sairaala-alueelle noin 125 000 k-m², joista olemassa oleviin, säilytettäväksi esitettyihin rakennuksiin voitaisiin sijoittaa noin 25 000k-m². Näin laajamittaisen uudisrakentamisen sijoittaminen sairaala-alueelle edellyttäisi melko laajamittaista olemassa olevan rakennuskannan purkamista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan uusi rakentaminen pyritään sovittaman olemassa olevaan ympäristöön kaupunkirakenteelliset ja –kuvalliset sekä liikenteelliset ja toiminnalliset seikat huomioon ottaen. Uudisrakentamista ei aiota sijoittaa Keskuspuiston puolelle. Tavoitteena on luoda parantumista edesauttavat olosuhteet potilaille ja viihtyisää ja toimivaa työympäristöä sairaalohenkilökunnalle. Lisäksi arkkitehtonisesti, kaupunkikuvallisesti ja / tai historiallisesti arvokkaat rakennukset suojellaan. Myös alueen paikoitus- ja liikennejärjestelyjen osittaista muuttamista tutkitaan, samoin Laakson ja Meilahden sairaala-alueen yhdistämistä tunnelilla.

Nyt esillä olevassa asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on alustavasti esitetty suojeltavat rakennukset ja toisaalta rakennukset, jotka purettaneen. Suojeltavaksi on esitetty tuberkuloosisairaalan ensimmäiseen 1920-luvun rakennusvaiheeseen kuuluvat hallinto- / asuin- ja poliklinikkarakennus laajennussiipineen, kaksi potilaspaviljonkia, autovaja ja kappeli, joka on jo voimassa olevassa asemakaavassa suojeltu merkinnällä sr-1. 1950-luvun laajennusvaiheesta säilytettäväksi on esitetty tuberkuloositoimistoksi suunniteltu, nykyisin poliklinikkakäytössä oleva rakennus. Muut 1950-luvun kerros-

tumaan ja alueen terveyskeskusvaiheeseen liittyvät sekä sitä nuoremmat rakennukset on esitetty purettavaksi, ei kuitenkaan 2000-luvun vaihteessa rakennettuja mm. fysiatrian poliklinikan käsittävää Vega-taltoa ja Synapsia-taltoa, jossa toimii selkäydinvammapoliklinikka.

Laakson ja Auroran sairaaloista on laadittu rakennushistoriaselvitys (Arkkitehtitoimisto Freese Oy ja Taegen Arkkitehdit 31.8.2015). Kyseisessä selvityksessä on käyty läpi kummankin sairaala-alueen suunnittelu- ja rakentamisvaihe, tärkeimmät muutokset ja nykytilanne. Selvityksessä on myös arvioitu alueen rakennukset lukuun ottamatta 2000-luvulla rakennettuja, säilytettäväksi määriteltyjä rakennuksia. Helsingin tuberkuloosisairaalan perustamisvaiheeseen kuuluvat hallinto- / asuin- ja poliklinikkarakennus laajennussiipineen, kaksi potilaspaviljonkia, autotallin ja kappeli on arvioitu kolmiportaisessa arvoluokituksessa 1-luokkaan huomattavan arvokkaina historiallisten arvojen ja kerrostuneisuuden, arkkitehtonisen laadun, kaupunkikuvallisen merkityksen, ulkotilojen säilyneisyyden ja sisätilojen säilyneisyyden perusteella. Myös sairaalan 1950-luvun rakennusvaiheeseen kuuluvat rakennukset eli huoltorakennus pois lukien potilaspaviljonkiin johtava yhdyssilta, lämpökeskus ja tuberkuloositoimisto on luokiteltu huomattavan arvokkaiksi. Sen sijaan 1970-luvun arkkitehtuuria edustava päiväkotirakennus ja suuri terveyskeskus sekä neljä asuinkerrostaloa alueen lounaiskulmassa on arvioitu kuuluviksi 3-luokkaan.

Edellä mainitun selvityksen ja kaupunginmuseo aiemmin esittämien Laakson sairaala-alueelle asettamiensa suojelutavoitteiden perusteella kaupunginmuseo esittää olemassa olevan rakennuskannan osalta seuraavaa:

Laakson sairaala rakennettiin alun perin Helsingin ensimmäiseksi tuberkuloosisairaalaksi, jonka rakentamista oli ryhdytty selvittämään jo 1890-luvulla. Varsinaiseen suunnitteluun ryhdyttiin kuitenkin vasta 1920-luvulla. Vuonna 1924 kaupunginvaltuusto hyväksyi sairaalan paikaksi kaakkoisosan Pasilan aseman ja Läntisen Viertotien väliin keskussairaalalle varatusta alueesta. Suunnitelmat tilattiin arkkitehti Eino Forsmanilta (1879-1958), jonka laatimat suunnitelmat kahdeksi potilaspaviljongiksi ja hallintorakennukseksi hyväksyttiin kesäkuussa 1926. Tontin pohjoisosassa sijaitsevat hallintorakennus, kaksi potilaspaviljonkia, autotalli ja pieni siunauskappeli valmistuivat vuonna 1929. Hallintorakennusta laajennettiin Forsmanin suunnitelmien mukaan toisen autotallin paikalle rakennetulla kaksikerroksisella lisäsiivellä vuosina 1936-1938. Muu osa tontista jätettiin potilaiden oleskelutilaksi tarkoitettuksi luonnonmukaiseksi puistoksi. Koko sairaala-alue ympäröitiin aidalla, jolla tuberkuloosia sairastavat ja muu yhteiskunta erotettiin toisistaan. Rakennukset muodostavat niin arkkitehtuuriltaan kuin sijoittelultaan edustavan 1920-luvun klassistisen kokonaisuuden. Kaupunginmuseon

näkemyksen mukaan tämä Laakson sairaala-alueen varhaisimman vaiheen tuberkuloosisairaalakokonaisuus on suojeltava kokonaisuus ja hallintorakennus, potilaspaviljongit ja autotallirakennus tulee varustaa suojelumerkinnällä sr-2. Kappelirakennuksen merkintä sr-1 määräykseen tulee säilyttää. Myös näihin liittyvien piha- ja puutarha-alueiden säilyminen ja niiden alkuperäisten ominaispiirteiden vahvistuminen tulee turvata.

Sairaala-aluetta täydennettiin 1950-luvulla kolmella rakennuksella arkkitehtien Märta Blomstedt ja Matti Lampén suunnitelmien mukaan. Vuonna 1955 rakennettiin alueen länsireunaan alueen uusi lämpökeskus. Tämä satulakattoinen kaksikerroksinen, rapattu rakennus on sekä massoitteeltaan että julkisivujen sommittelultaan vähäeleinen ja hillitty 1950-luvun arkkitehtuurin edustaja. Rakennuksen pohjoispäätä hallitsee suoraan toiseen kerrokseen johtava luiska.

Arkkitehtitoimisto Blomstedt & Lampén suunnitteli myös vuonna 1956 vanhan lämpökeskuksen paikalle sijoitetun talousrakennuksen. Kaksi-, osittain kolmikerroksiseen rakennukseen sijoitettiin sairaalan laitoskeittö leipomoineen ja jäähdystiloineen sekä varastoineen. Suuren, kahden kerroksen korkuisen keittiön ilmeen olennainen osa on vino katto, jota palkit ja pyöreiden ilmastointiaukkojen rivit rytmittävät. Sivuiikkunoiden lisäksi kattoikkunoiden kautta tilaan siivilöityy miellyttävästi luonnonvaloa. Rakennuksessa toimii myös henkilökunnan ruokala. Rungon levyiseen ruokasaliin virtaa valo molempien pitkien sivujen suurista ikkunoista. Täyskiiltävät pylväät antavat ruokasalille juhlanan ilmeen.

Alueen länsikulmaan vuonna 1961 valmistunut, nykyisin poliklinikka-käytössä oleva tuberkuloositoimisto on myös on myös arkkitehtien Märta Blomstedt ja Matti Lampén suunnittelema. Tämä tuberkuloositoimistoksi suunniteltu ja röntgenseulonnassa käytetty rakennuksella on paitsi terveydenhoidon historiaan liittyviä, myös rakennustaiteellisia ja kaupunkikuvallisia arvoja. Rinteeseen sijoitettu rakennus noudattelee maaston muotoja. Vanhan aidan ulkopuolelle, mutta alueen vahojen rakennusten kanssa samaan linjaan sijoitettu rakennus vetäytyy kadusta, ja rakennuksen eteen muodostuu pieni sisääntulopiha. Satulakattoisen rapatun rakennuksen pitkällä julkisivuilla ovat ikkunauhat. Nämä antavat leimansa myös rakennusrungon ulkoseinille sijoitetuille toimistohuoneille, jotka visuaalisesti liittyvät käytäviin ikkunallisten väliseinien kautta. Myös kaikki aulatilat ovat valoisia. Niitä valaisevat suuret päätyikkunat, vinokattoisessa korkeassa aulassa puolestaan yläikkunat. Kokonaisuudessaan tilat edustavat materiaaleiltaan korkealuokkaista, huolellisesti detaljoitua ja miellyttävän pienimittakaavaista 1950-luvun lopun arkkitehtuuria.

Edellä mainitut arkkitehtien Märta Blomstedt ja Matti Lampén suunnittelemat rakennukset muodostavat Laakson sairaala-alueen kokonaisuuteen arvokkaan 1950-luvun arkkitehtuuria ja alueen sodan jälkeistä rakennusvaihetta edustavan kerrostuman. Aikakauden suunnittelulle ominaisesti rakennukset on vedetty mahdollisimman etäälle alueen vanhemmista rakennuksista ja kehystävät näitä tontin eri reunoilta. Näin Forsmanin 1920-luvun klassistiselle tuberkuloosisairaalamuutokselle on jätetty sen arvon mukainen ja arkkitehtuurin vaatima väljyys. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan entisen tuberkuloositoimiston säilyminen tulee varmistaa asemakaavassa suojelumerkinnällä sr-2. Sairaala-alueelle tavoiteltavasta laajasta täydennysrakentamismäärästä huolimatta kaupunginmuseo esittää, että edelleen tutkitaan myös talousrakennuksen ja lämpökeskuksen uusia käyttömahdollisuuksia ja niiden suojelemista asemakaavan muutoksen yhteydessä. Kaupunginmuseo osallistuu mielellään suojelumääräysten laadintaan.

Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan myös erityisesti terveysasemalla on historiallista arvoa osana Laakson sairaala-alueen terveydenhoidon historiaa ja sen muutosvaiheita. Se on myös säilyneisyydeltään hyvä samoin kuin päiväkotirakennus ja kaakkoiskulman asuinrakennukset. Kaupunginmuseo on aiemmin kantanut huolta myös tuberkuloosisairaalaan oleellisesti liittyneen puistoalueen vielä säilyneen kallioisen osan sekä tonttia ympäröivän muurin säilymisestä. Voimassa olevassa asemakaavassa rakentamaton metsä- ja kallioalue on merkitty slp-alueeksi: ”Tontin osa, jolla luonnonympäristö on säilytettävä. Alueella sallitaan vain ympäristöhoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet.” 2000-luvulla alueella toteutetut rakennushankkeet ovat jo osoittaneet kyseisen slp-kaavamerkinnän riittämättömäksi ja alueen luonteen osittain jo muuttuneen.

Esillä oleva Laakson uuden yhteissairaalan asemakaavan muutos lähtee tarpeesta tiivistää aluetta ja rakentaa huomattavasti uusia tiloja. On siten ilmeistä, että tavoiteltua uudisrakentamista ei ole mahdollista sijoittaa alueelle ilman, että alueelta puretaan olemassa olevia rakennuksia. Alkuperäiseen tuberkuloosisairaalaan olennaisesti liittyneen puistoalueen vielä rakentamatta säilyneet osat tultaneen siten rakentamaan laajalti. Myös sairaala-alueen nuorempi rakennusperintö sijaitsee kokonaisuudessaan uudisrakentamiselle tavoitellulla alueella. Liikenne- ja paikoitusjärjestelyt täsmentyvät suunnittelun edetessä, jolloin niihin on paremmin mahdollista ottaa kantaa. Tässä muuttuvassa kokonaisuudessa kaupunginmuseo viittaa asemakaavamuutoksen tavoitteeseen luoda parantumista edesauttavat olosuhteet potilaille ja viihtyisää ja toimivaa työympäristöä sairaalahenkilökunnalle.

Laakson sairaalan arvo Helsingin kaupungin ensimmäisenä tuberkuloosisairaalaan on merkittävä. Vuosikymmenten kuluessa tapahtuneen

19.01.2022

alueen täydennysrakentamisen myötä se kertoo terveydenhoidon kehityksestä Helsingin kaupungissa ja yleisemmin. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan Laakson sairaala-alueen tulevaisuutta suunniteltaessa alueen historia ja rakennusten ominaispiirteet sekä niitä ympäröivä sairaalapuisto ovat niitä tekijöitä, joiden tulee ohjata etenkin alueen pohjoisosan suunnittelua vastapoolina uudelle tehokkaalle sairaalaympäristölle. Menneisyydestä aidosti, myös sisätiloiltaan kertovat rakennukset ja niiden vehreä, puutarhamainen lähiympäristö ovat keskeinen tekijä viihtyisää ja parantavaa toiminta- ja elinympäristöä luotaessa. Kaupunginmuseo esittää, että Laakson sairaala-alueella kehitetään niin, että uudisrakentamisen rinnalla sairaala-alueella säilytetään kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden 1920- ja 1950-luvun sairaalarakennusten ja niiden viherympäristön muodostama kokonaisuus, jolla voidaan tarjota voimakkaasti muuttuvalla alueella aito, alueen historiasta kertova ja elvyttävä ympäristö niin sairaala-alueen työntekijöille kuin asiakkaille.

Lisätiedot

Anne Salminen, tutkija, puhelin: +358931036501
anne.salminen(a)hel.fi

Kiinteistövirasto Geotekninen osasto 19.5.2017

HEL 2017-003866 T 10 03 03

Kohteen suunnittelussa on otettava huomioon alueella olevat maanalaiset kalliotunnelit: suunnittelualueen etelä- ja länsiosassa sijaitseva viemäritunneli J31 ja kohteen luoteisosassa sijaitseva vesijohtotunneli V35. Muilta osin geoteknisellä osastolla ei ole lausuttavaa.

Lisätiedot

Ilkka Satola, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37817
ilkka.satola(a)hel.fi

Pelastuslaitos Pelastustoimen osasto Pelastusjohtaja 03.05.2017 § 42

HEL 2017-003866 T 10 03 03

Päätös

Pelastusjohtaja antaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta seuraavan lausunnon:

Mittavasta maanpäällisestä ja maanalaisesta rakennushankkeesta johdettua, kohteesta on tehtävä palotekninen suunnitelma ja hyväksyttävä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

se pelastusviranomaisella.

On varmistettava alueen riittävä sammutusveden saanti.

Hankkeen tässä vaiheessa ei ole muuta lausuttavaa.

Päätöksen perustelut

Yhteissairaalan toimintoja tukipalveluineen ja logistiikkatiloineen on alueelle tavoitteena sijoittaa yhteensä noin 125 000 k-m², joista ole-massa oleviin, säilytettäväksi aiottuihin sairaalarakennuksiin voidaan mahdollisesti sijoittaa noin 25 000 k-m². Laajamittaisen uudisrakenta-misen mahdollistamiseksi selvitetään 1970–80-luvulla rakennetun sairaalara-kennuksen, päiväkodin ja asuin talojen purkamista ja toimintojen siirtämistä.

Kerrosalan määrä tarkentuu mm. alueelle laadittavan viitesuunnitelman myötä.

Arkkitehtonisesti, kaupunkikuvallisesti ja/tai historiallisesti arvokkaat ra-kennukset suojellaan.

Sairaala-aluetta palvelemaan rakennetaan mahdollisesti maanalainen pysäköintilaitos. Alueen asiakas-, pysäköinti- ja huoltoliikenteen ohjaamista Nordenskiöldinkadulta Auro-ranportin liittymästä uuden maanalaisen tunneliyhteyden kautta tutki-taan. Ajoliittymät Lääkärinkadulta ja Neurotalon kohdalta säilyvät.

Laakson ja Meilahden sairaala-alueet on tarkoitus yhdistää toisiinsa tunnelilla. Yhdystunneli on linjattu alustavasti pääasiassa katuverkon alle.

Lisätiedot

Markku Holopainen, palomestari, puhelin: 310 30224
markku.holopainen(a)hel.fi